

14 Ιουλίου 1789

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ – ΙΣΟΤΗΤΑ - ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

LIBERTE – EGALITE – FRATERNITE

14 Ιουλίου 1789, είναι η μέρα που πρέπει όλοι να θυμόμαστε και κυρίως να αναλογιζόμεθα, τι χρωστάει όλος ο κόσμος στους Γάλλους. Είναι η μέρα που με την εξέγερση του ο γαλλικός λαός και με τη συμβολική κίνηση της κατάληψης της Βαστίλλης, δίδαξε σε όλο τον κόσμο τι σημαίνουν οι όροι ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ, υπενθυμίζοντας σε όλους, μετά το Μεσαίωνα, τις βασικές αρχές που γέννησε στο παρελθόν η Ελλάδα.

Αυτή η ημέρα, από το 1880, καθιερώθηκε σαν ημέρα Εθνικής εορτής στη Γαλλία και το γεγονός αυτό είχε τεράστια παγκόσμια απήχηση και χαρακτηρίστηκε σαν ο θρίαμβος των λαϊκών δυνάμεων κατά της τυραννίας και της μοναρχίας.

Αξίζει να αναφέρουμε ορισμένα ιστορικά στοιχεία για το τεράστιο γεγονός της γαλλικής επανάστασης, της επανάστασης που άλλαξε τον κόσμο ολόκληρο προς το καλύτερο, επηρεάζοντας την αμερικάνικη εξέγερση, με συνέπεια τη δημιουργία του αμερικάνικου έθνους, αλλά και την ελληνική επανάσταση του 1821, με αποτέλεσμα τη δημιουργία του ελληνικού κράτους, αλλά και έμμεσα επηρέασε όλο τον πολιτισμό με βάση το κύμα του Διαφωτισμού, που κυριάρχησε στην παγκόσμια πολυπολιτισμική κοινότητα του πνεύματος και όχι μόνον, με πρωτεργάτες τους Μοντεσκιέ, Βολταίρο, Ντιντερό και Ρουσσώ.

Στα μέσα του 1879, η Γαλλία, δονείται από επαναστατικό ενθουσιασμό. Το αριστοκρατικό και φεουδαρχικό καθεστώς της χώρας βρίσκεται υπό κατάρρευση και η λεγόμενη Τρίτη Τάξη (αστοί, αγρότες και λαϊκές τάξεις των πόλεων) διεκδικούν μερίδιο στην εξουσία.

Στις 9 Ιουλίου η Εθνοσυνέλευση, στην οποία πλειοψηφούν οι αστοί και οι φιλελεύθεροι ευγενείς, μετατρέπεται σε Συντακτική Συνέλευση και απαιτεί Σύνταγμα από τον βασιλιά. Η απόλυτη μοναρχία του Λουδοβίκου ΙΣΤ' έχει καταργηθεί. Ο μονάρχης αντιδρά και συγκεντρώνει στρατό στο Παρίσι για να χτυπήσει τους επαναστάτες και παράλληλα απολύει τον δημοφιλή υπουργό οικονομικών Ζακ Νεκέρ, που έχαιρε της εμπιστοσύνης της εθνοσυνέλευσης (11 Ιουλίου).

Οι βουλευτές δεν έχουν τη δύναμη να αντιπαρατεθούν με τη στρατιωτική δύναμη του μονάρχη. Η αντεπανάσταση караδοκεί. Την κρίσιμη στιγμή αναλαμβάνει δράση ο λαός του Παρισιού, που εισέρχεται για πρώτη φορά στο προσκήνιο της επανάστασης. Καθοδηγούμενος από φλογερούς δημοκρατικούς ρήτορες, όπως ο Καμίλ Ντεμουλέν, καταλαμβάνει το Δημαρχείο και οργανώνει πολιτοφυλακή.

Για τον εξοπλισμό της πολιτοφυλακής, οι εξεγερμένοι Παριζιάνοι αρπάζουν χιλιάδες τουφέκια από το Μέγαρο των Απομάχων το πρωί της 14ης Ιουλίου. Την ίδια ημέρα πολιορκούν τη Βαστίλλη, το φρούριο στην ανατολική πλευρά του Παρισιού, που χρησίμευε ως φυλακή των αντιφρονούντων του παλαιού καθεστώτος.

Το εξεγερμένο πλήθος ζητάει από τον διοικητή της Βαστίλλης μαρκήσιο Ντε Λονέ να παραδώσει το φρούριο. Αυτός αρνείται και διατάσσει τους λιγοστούς άνδρες του να ανοίξουν πυρ εναντίον τους. Αυτοί δεν διστάζουν και πραγματοποιήσουν έφοδο κατά του φρουρίου, με βαρύ φόρο αίματος και άνευ αποτελέσματος. Όταν, όμως, οι πολιτοφύλακες, με επικεφαλής τον λοχαγό Ελί, μεταφέρουν κανόνια για να παραβιάσουν τις πύλες της Βαστίλλης, ο Ντε Λονέ παραδίδεται, αλλά εκτελείται επί τόπου, μαζί με τρεις αξιωματικούς του.

Στα κελιά του φρουρίου δεν βρίσκουν παρά μόνο επτά ποινικούς κρατούμενους, όμως η κατάληψη της Βαστίλλης γιορτάζεται ξέφρενα από τους Παριζιάνους, καθώς συμβολίζει τη μοναρχική καταπίεση αιώνων.

Μπροστά στη διογκούμενη λαϊκή πίεση, ο Λουδοβίκος υποχωρεί. Επαναφέρει τον δημοφιλή Νέκερ στο Υπουργείο Οικονομικών και διατάσσει την αποχώρηση των στρατευμάτων του από το Παρίσι. Ο λαός βρίσκεται για πρώτη φορά στο προσκήνιο της ιστορίας και η Γαλλική Επανάσταση, με το σύνθημα «Ελευθερία - Ισότητα - Αδελφότητα», μάχεται για την επικράτησή της και εμπνέει τους καταπιεσμένους λαούς του κόσμου.

Η μεγάλη Γαλλική Επανάσταση, η «επανάσταση που προκάλεσε (μαζί με την ταυτόχρονη σχεδόν βιομηχανική επανάσταση) τον μεγαλύτερο μετασχηματισμό στην ιστορία της ανθρωπότητας από τη μακρινή εποχή που ο άνθρωπος εφεύρε τη γεωργία και τη μεταλλουργία, τη γραφή, την πόλη και το κράτος. Η διπλή αυτή επανάσταση μεταμόρφωσε και εξακολουθεί να μεταμορφώνει ολόκληρο τον κόσμο».

Ήταν μια επανάσταση με οικουμενικό χαρακτήρα. Οι στρατιές της ξεκίνησαν να ξεσηκώσουν τον κόσμο. Οι ιδέες της το κατόρθωσαν πράγματι. *«Η Αμερικανική Επανάσταση παρέμεινε ένα πολύ σημαντικό γεγονός στην αμερικανική ιστορία»*, γράφει ο Hobsbawm, *«αλλά λίγα ίχνη άφησε σε άλλες χώρες. Η Γαλλική Επανάσταση αποτελεί ορόσημο για όλες τις χώρες. Η δική της απήχηση και όχι της Αμερικανικής Επανάστασης προκάλεσε τις εξεγέρσεις που οδήγησαν στην απελευθέρωση της Λατινικής Αμερικής μετά το 1808. Ήταν το πρώτο μεγάλο κίνημα ιδεών της χριστιανικής Δύσης που είχε πραγματική απήχηση στον ισλαμικό κόσμο. Η Γαλλική Επανάσταση έδωσε το πρότυπο για όλα τα επόμενα επαναστατικά κινήματα»* (όπως π.χ. της Ελλάδας).

Κλείνοντας, παραθέτω σε ελληνική μετάφραση τη «Μασσαλιώτιδα», που από το 1879, έγινε ο Εθνικός Ύμνος της Γαλλίας:

Εμπρός παιδιά της Πατρίδας
Η μέρα της δόξας έφθασε
Απέναντί μας η τυραννία
Το ματωμένο λάβαρο υψώθηκε
Ακούστε στα λιβάδια
Να βρυχώνται αυτοί οι άγριοι στρατιώτες
Έρχονται ως την αγκαλιά σας,
Να σφάξουν τους γιους σας, τις συντρόφους σας.

Στα όπλα πολίτες!
Σχηματίστε τα τάγματά σας
Εμπρός, Εμπρός,
Το μολυσμένο αίμα
Να ποτίσει τα αυλάκια στα χωράφια μας.

Ιερή αγάπη για την Πατρίδα
Οδήγησε και στήριξε τα εκδικητικά μας όπλα.
Ελευθερία, λατρευτή Ελευθερία

Μπες στον αγώνα με τους υπερασπιστές σου
Κάτω από τις σημαίες μας, άσε τη νίκη
να σπεύσει σε σένα, ρωμαλέα δύναμη
Έτσι ώστε στο θάνατο οι εχθροί σου να δουν το θρίαμβό σου και τη δόξα μας.

Στα όπλα πολίτες
Σχηματίστε τα τάγματά σας
Προελάστε, προελάστε
Αφήστε το μολυσμένο αίμα
Να ποτίσει τα αυλάκια στα χωράφια μας

Μάκης Ν. Φωκάς

Γενικός Γραμματέας

Φιλολογικού Συλλόγου Παρνασσός